

Міністерство освіти і науки України
Національний технічний університет
«Дніпровська політехніка»

Інститут електроенергетики

Електротехнічний факультет

Кафедра перекладу

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА
кваліфікаційної роботи ступеню магістр

студента Кривенко В.В.

академічної групи 035М-23з-1

спеціальності 035 Філологія

за освітньо-професійною програмою вищої освіти «Германські мови та літератури (переклад включно), перша – англійська»

на тему « АНГЛІЙСЬКА ЕКОНОМІЧНА ТЕРМІНОЛОГІЯ: СТРУКТУРНО-СЕМАНТИЧНИЙ ТА ПЕРЕКЛАДАЦЬКИЙ АСПЕКТИ»

Керівник	Прізвище, ініціали	Оцінка за шкалою		Підпис
		рейтинговою	інституційною	
Кваліфікаційної роботи	к.ф.н.,доц. Висоцька Т.М.	85	добре	

Рецензент	к.ф.н., доц.Павленко Л.В.	85	добре	
-----------	------------------------------	----	-------	--

Нормоконтролер	к.ф.н.,доц. Москаленко Н.О.	85	добре	
----------------	--------------------------------	----	-------	--

Дніпро

2024

ЗАТВЕРДЖЕНО:
Завідувач кафедри
перекладу

_____ Висоцька Т.М.

« _____ » _____ 2024 року

ЗАВДАННЯ
на кваліфікаційну роботу
ступеню магістр

студенту _____ Кривенко В.В. академічної групи 035М-23з-1

напряму _____ 035 Філологія

спеціалізації _____

за освітньо-професійною програмою __ вищої освіти «Германські мови та літератури
(переклад включно), перша –англійська»

на тему **«АНГЛІЙСЬКА ЕКОНОМІЧНА ТЕРМІНОЛОГІЯ: СТРУКТУРНО-СЕМАНТИЧНИЙ ТА ПЕРЕКЛАДАЦЬКИЙ АСПЕКТИ»**

затверджену наказом ректора НТУ «Дніпровська політехніка» №1509-с від 22.11.24.

Розділ	Зміст	Термін виконання
Розділ 1	ОСОБЛИВОСТІ ЕКОНОМІЧНОЇ ТЕРМІНОСИСТЕМИ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ	13.10.24
Розділ 2	ПЕРЕКЛАД АНГЛОМОВНИХ ЕКОНОМІЧНИХ ТЕРМІНОСПОЛУЧЕНЬ УКРАЇНСЬКОЮ МОВОЮ	30.11.24

Завдання видано _____

(підпис керівника)

Висоцька Т.М.

(прізвище, ініціали)

Дата видачі 02.09.24

Дата подання до екзаменаційної комісії 19.12.24

Прийнято до виконання _____

(підпис студента)

Кривенко В.В.

(прізвище, ініціали)

РЕФЕРАТ

Кваліфікаційна робота: 49 с., 60 джерел.

Об'єкт дослідження: англійські економічні терміни.

Предмет дослідження: їх структурні, семантичні та перекладацькі особливості.

Мета кваліфікаційної роботи: полягає у комплексному вивченні англійської економічної термінології з точки зору її структурних, семантичних і перекладацьких особливостей.

Методи дослідження: загальнонаукові теоретичні підходи, описово-аналітичний метод (включаючи аналіз та синтез термінів у структурному та семантичному плані), а також методи аналізу та синтезу (дослідження спеціалізованої літератури та словників).

Теоретичне значення дослідження полягає у розгляді лінгвістичного аспекту економічних термінів, що вносить вагомий внесок у подальшу розробку англійської термінології. Дослідження також спрямоване на розширення наукових знань про процеси термінотворення, виявлення основних структурних та лексико-семантичних особливостей у створенні термінів у сфері англійської економічної термінології. Крім того, проводиться аналіз методів перекладу економічної лексики англійською мовою, що становить важливий внесок у загальну теорію перекладу та вирішення проблем перекладу лексики.

У теоретичній частині досліджується структурно – семантичний аспект перекладу англійської економічної термінології українською мовою.

У практичній частині розглядаються відтворення економічної термінології у перекладі економічних текстів, їх аналіз та засоби перекладу на українську мову.

Наукова новизна дослідження роботи полягає у дослідженні структурних та лексико-семантичних особливостей терміносполучень в англійському економічному дискурсі та практичному аналізі основних способів перекладу економічних термінів з англійської мови на українську, а також у виявленні найпоширеніших перекладацьких трансформацій.

Практичне значення роботи полягає в тому, що вона може бути використана для вирішення завдань, пов'язаних з перекладом економічних термінів, фінансової та

банківської термінології з англійської мови на українську. Результати роботи можуть бути корисними для студентів філологічних спеціальностей (для більш глибокого розуміння проблем перекладу економічних термінів). Крім того, наведені в роботі прийоми та приклади перекладу можуть бути корисними для професійних перекладачів.

Ключові слова: ТЕРМІН, ЕКОНОМІЧНИЙ ТЕРМІН, ТЕРМІНОЛОГІЯ, ПЕРЕКЛАДАЦЬКІ ТРАНСФОРМАЦІЇ.

SUMMARY

Diploma paper: 49 p, 60 sources.

The **object** of the research: English economic terms.

The **purpose** of the research: their structural, semantic and translational peculiarities.

Research methods: is to comprehensively study English economic terminology in terms of its structural, semantic and translation features.

The **theoretical significance** of the study lies in the consideration of the linguistic aspect of economic terms, which makes a significant contribution to the further development of English terminology. The study is also aimed at expanding scientific knowledge about the processes of term formation, identifying the main structural and lexical-semantic features in the creation of terms in the field of English economic terminology. In addition, the study analyses the methods of translating economic vocabulary into English, which is an important contribution to the general theory of translation and solving problems of vocabulary translation.

The theoretical part examines the structural and semantic aspect of translating English economic terminology into Ukrainian.

The practical part deals with the reproduction of economic terminology in the translation of economic texts, their analysis and means of translation into Ukrainian.

The **scientific novelty** of the study lies in the research of structural and lexical-semantic features of term combinations in English-language economic discourse and practical analysis of the main ways of translating economic terms from English into Ukrainian, as well as in identifying the most common translation transformations.

The **practical significance** of the work is that it can be used to solve problems related to the translation of economic terms, financial and banking terminology from English into Ukrainian. The results of the work may be useful for students of philological specialities (for a deeper understanding of the problems of translating economic terms). In addition, the translation techniques and examples presented in this paper may be useful for professional translators. Keywords: TERM ,ECONOMIC TERM, TERMINOLOGY, TRANSLATION TRANSFORMATIONS.

ЗМІСТ

ВСТУП.....	7
РОЗДІЛ 1. ОСОБЛИВОСТІ ЕКОНОМІЧНОЇ ТЕРМІНОСИСТЕМИ	
АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ.....	10
1.1 Історія вивчення термінів і проблема їх перекладу.....	10
1.2 Словотвірні утворення англійських економічних термінів.....	15
1.3 Види та класифікація економічних термінів.....	18
Висновки до Розділу I.....	21
РОЗДІЛ 2. ПЕРЕКЛАД АНГЛОМОВНИХ ЕКОНОМІЧНИХ	
ТЕРМІНОСПОЛУЧЕНЬ УКРАЇНСЬКОЮ МОВОЮ.....	22
2.1 Переклад загальнонаукових фінансово-економічних термінів.....	22
2.2 Переклад вузькоспеціалізованих фінансово-економічних термінів.....	30
2.3 Переклад фінансово-економічних неологізмів.....	36
Висновки до Розділу 2.....	43
ВИСНОВКИ.....	44
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	45
ДОДАТКИ	

ВСТУП

Швидкий прогрес науки та техніки, а також впровадження передових технологій у різних сферах людської життєдіяльності призводять до значних змін у термінології. Одночасно зростає важливість міжнародних професійних відносин і комунікації англійською мовою. Зацікавленість у перекладі вузькоспеціалізованої фахової літератури зростає, що свідчить про потребу у розвитку спеціалізованих галузей наукового знання та людської діяльності у вузькопрофесійних сферах. Метою раціоналізації терміносистем у різних галузях знань є створення єдиної системи термінів, яка б дозволяла однозначно визначати наукові поняття і їх взаємозв'язки. Це сприяє зрозумінню та обміну інформацією між фахівцями різних галузей, покращує комунікацію і сприяє розвитку науки. Важливо також забезпечити стале оновлення термінологічної бази знань з урахуванням нових наукових відкриттів та технологій. Отже, створення нових слів у всіх мовах, включаючи англійську, є однією з найбільш актуальних проблем, яка існувала і продовжує існувати.

Актуальність дослідження пояснюється тим, що економіка на сучасному етапі є ключовою сферою розвитку суспільства, оскільки вона відображає рівень і особливості цивілізаційного розвитку сучасного суспільства. Економіка взаємодіє з різними галузями науки, техніки, політики, культури та іншими сферами. Лінгвістичні дослідження та мовні контакти є необхідними у контексті економічних відносин, оскільки у сучасному світі спостерігається посилення глобалізації та інтернаціоналізації суспільних відносин. Все відомо, що глобалізація сприяє збільшенню значення термінів у різних сферах комунікації, і потребує докладного вивчення наукових понять, включаючи створення нових термінів та аналіз запозичених. В наш час економічна термінологія складає значний та обширний розділ лексикону будь-якої мови, що обґрунтовується важливістю економіки у сучасних умовах ринку. Вивчення фінансової та банківської термінології є дуже важливим, оскільки економіка є невід'ємною складовою як людського спілкування в цілому, так і всього суспільного життя.

Мета магістерської роботи полягає у комплексному дослідженні англійської економічної термінології з огляду на її структурні семантичні та перекладацькі особливості.

Досягнення поставленої мети вимагає вирішення конкретних **завдань**:

1. Визначення поняття терміну у сучасному мовознавстві.
2. Визначення основних характеристик терміну.
3. Дослідження основних функцій та класифікацій економічних термінів.
4. Встановлення лексико-семантичних особливостей термінології економічної системи.

5. Визначення основних труднощів у перекладі англійської економічної термінології.

6. Визначення способи їх подолання.

Об'єкт дослідження : англійські економічні терміни.

Предмет дослідження: структурно-семантичний та перекладацький аспекти.

Методи дослідження : загальнонаукові теоретичні підходи, описово-аналітичний метод (включаючи аналіз та синтез термінів у структурному та семантичному плані), а також методи аналізу та синтезу (дослідження спеціалізованої літератури та словників).

Наукова новизна дослідження роботи полягає у дослідженні структурних та лексико-семантичних особливостей терміносполучень в англійському економічному дискурсі та практичному аналізі основних способів перекладу економічних термінів з англійської мови на українську, а також у виявленні найпоширеніших перекладацьких трансформацій.

Теоретичне значення дослідження полягає у розгляді лінгвістичного аспекту економічних термінів, що вносить вагомий внесок у подальшу розробку англійської термінології. Дослідження також спрямоване на розширення наукових знань про процеси термінотворення, виявлення основних структурних та лексико-семантичних особливостей у створенні термінів у сфері англійської економічної термінології. Крім того, проводиться аналіз методів перекладу економічної лексики англійською мовою,

що становить важливий внесок у загальну теорію перекладу та вирішення проблем перекладу лексики.

Практичне значення роботи полягає в тому, що вона може бути використана для вирішення завдань, пов'язаних з перекладом економічних термінів, фінансової та банківської термінології з англійської мови на українську. Результати роботи можуть бути корисними для студентів філологічних спеціальностей (для більш глибокого розуміння проблем перекладу економічних термінів). Крім того, наведені в роботі прийоми та приклади перекладу можуть бути корисними для професійних перекладачів.

Апробація результатів дослідження. Результати дослідження висвітлено у тезах статті та представлено на II Міжнародній науково-практичній конференції студентів та молодих вчених «НАУКА В ЕПОХУ СОЦІОКУЛЬТУРНИХ ЗМІН: РЕАЛІЇ, ПЕРСПЕКТИВИ ТА ЦИФРОВІ ТРАНСФОРМАЦІЇ» 25 жовтня 2024 року (м. Дніпро) і на IX Всеукраїнській науково-практичній інтернет-конференції «ІНОЗЕМНІ МОВИ ХХІ СТОЛІТТЯ: ПРОФЕСІЙНІ КОМУНІКАЦІЇ ТА ДІАЛОГ КУЛЬТУР» 8 листопада 2024 року (м. Кривий Ріг) відповідно.

РОЗДІЛ 1. ОСОБЛИВОСТІ ЕКОНОМІЧНОЇ ТЕРМІНОСИСТЕМИ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ

1.1 Історія вивчення термінів і проблема їх перекладу

Наука, що досліджує терміни та терміносистеми, відома як термінознавство. Ця галузь лінгвістики досліджує особливості термінології у різних наукових, технічних, медичних та інших галузях. Термінознавство також аналізує способи створення нових термінів, вивчає їх еволюцію та вплив на мову.

Початок вивчення термінології пов'язаний з австрійським вченим Ойгеном Вюстером Нубасовим, який опублікував свої перші дослідження у 1930 році. На сучасному етапі теоретичними аспектами термінознавства займаються різні національні школи, зокрема австрійсько-німецька, франко-канадська та чеська.

Однією з ключових проблем сучасного термінознавства є визначення нових термінів, розробка способів їх відтворення у національній мові та їх кодифікація. Загальна важливість термінології сприяє великому обсягу досліджень у цій області, тому не дивно, що мовознавці приділяють значну увагу вивченню формування термінів, їх структури та значення, а також аспектам упорядкування, перекладу й іншим аспектам. З 1990-х до початку 2000-х років активно розвивається українська термінологічна лексикографія, удосконалюються методи роботи з термінами, та розширюється обсяг галузей знань, які підлягають лексикографічному обробленню.

Крім лексикографічних праць, найбільш поширену термінологію різних галузей можна знайти в загальних словниках (тлумачних, перекладних). За словами Л. О. Симоненко, проблема введення термінів до загальномовного словника впливає з його завдань: описати лексичний арсенал, який розкриває загальну панораму сучасної науки і прогресу суспільства [49, 220–221].

З досліджень українських та зарубіжних вчених, (таких як Л. О. Симоненко та Т. І. Панько та ін.) відома інформація, що перед появою наукової термінології відбувається період широкого термінотворення, коли в мовах поступово накопичується велика кількість тематично пов'язаних слів для позначення системи спеціальних понять. Історично склалося так, що наукову царину почали

обслуговувати слова, які є назвами побутових понять. Вони виникли в процесі практичного пізнання світу й стали на певному етапі розвитку елементами наукової мови. У початковий період становлення тієї чи тієї наукової галузі її загальний стан і розвиток був таким, що вимагав порівняння певних понять із відповідними співіснуючими предметами навколишньої дійсності за аналогією, що стало одним із зовнішніх стимулів термінологізації слів загального вжитку. Мова науки, використовуючи загальнонавживані слова, наповнює їх особливим науковим змістом, закріплює в дефініціях [50, 3].

На сучасному етапі суспільного та наукового розвитку терміни з'являються завдяки перетворенню загальнонавживаних слів (термінологізація), шляхом застосування морфологічної деривації та використання готових лексем з інших мов. Українські дослідники, аналізуючи термін як частину лексичної системи, враховують його застосування для опису понять у різних галузях людської діяльності. Зокрема, в академічній праці «Сучасна українська літературна мова. Лексика і фразеологія» зазначено, що «...терміном називається спеціальне слово або словосполучення, що вживається для точного вираження поняття з якої-небудь галузі знання – науки, техніки, суспільно-політичного життя, мистецтва тощо» [54, 145].

Дослідники термінології А. В. Крижанівська, Л. О. Симоненко, Т. І. Панько та ін. у своїх працях звертають увагу на те, що термін – це одиниця мови, покликана виражати поняття науки, техніки та інших спеціальних галузей, яка є невід'ємною частиною лексичної системи природної мови, що сприяє виконанню її пізнавально-інформативної функції, пов'язаної з фіксуванням і збереженням нагромаджених людством знань [33, 196].

В працях дослідниці української термінології Л. О. Симоненко зазначається, що «...сукупність спеціальних найменувань різних галузей науки, техніки та мистецтва, які вживаються у сфері професійного спілкування та втілюють результати теоретико-пізнавальної діяльності людини, становлять термінологію» [51, 30].

У словнику Ж. Марузо [41, 109] термінологія пояснюється як система термінів, які використовуються для вираження понять, притаманних даній науці.

В основі кожного терміна обов'язково лежить дефініція, яку він позначає, завдяки чому терміни представляють собою одночасно стислу і в той же час точну характеристику явища чи предмета. Терміни оперують кожною галуззю знань, вони і складають суть термінологічної системи даної науки.

Автори колективної монографії «Сучасна українська літературна мова. Лексика і фразеологія» (за редакцією І. К. Білодіда) найважливішу ознаку терміна вбачають у його однозначності в межах тієї термінологічної системи, у якій він уживається. Зазначена властивість терміна зумовлена його функцією в мові, яка полягає в забезпеченні однакового розуміння носіями мови спеціального поняття, яке він позначає. Це можливо лише тоді, коли кожен термін у межах поняттєвої системи, у якій він функціонує, буде однозначним. Але якщо слово, що вживається в термінологічній лексиці, поширене й поза її межами, то там воно може набувати різних додаткових та переносних значень і навіть виступати як полісемічне [54, 154]. Якщо слово вживається як термін у системі іншої спеціальної галузі знань, то в ній воно теж однозначне, семантично чітко відмежоване від тих його значень, що виявляються в позатермінологічному функціонуванні, а також і в термінологічному, але в іншій галузі знань [40, 304].

Представник західнонімецької термінологічної школи В. Віллс, аналізуючи особливості мови науки, техніки, відзначає, що «професійна мова бере свою функціональну релевантність, свою комунікативну енергію зі своєї нормативності, з однозначного співвідношення між понятійною сутністю і мовною реалізацією. Професійна мова за своєю природою певним чином регламентована, стандартизована, ієрархізована..., знеособлена, тому вона набуває операціонального характеру. З метою точності способу вираження професійна мова в принципі не має синонімів. Термінологічні дублети небажані, тому що вони суперечать постулатові співвідношення позамовної понятійної сутності і мовних найменувань» [60, 180–185].

Багато дослідників вважають, що важливими характеристиками терміна є його чіткість у межах певної системи термінів, наявність визначення, системність та конкретність. Однак насправді вимоги до термінів, такі як однозначність та

відсутність синонімів, можуть бути скоріше прагненням, ніж реальністю. У термінології, так само як і в загальній лексиці, часто зустрічається багатозначність та синонімія.

Існує кілька підходів до визначення терміну:

Логіко-мовний підхід розглядає термін як слово або вираз, що має чітке, однозначне значення та використовується для позначення конкретного об'єкта або поняття в певній галузі знань.

Когнітивний підхід розглядає термін як особливу мовну одиницю, яка відображає певну когнітивну конструкцію або ментальну уяву про об'єкт або поняття.

Соціальний підхід розглядає термін в контексті соціальної діяльності та спілкування, де він використовується для позначення конкретних концепцій або об'єктів у рамках професійного спілкування.

Семіотичний підхід розглядає термін як знак, що служить для позначення певного предмета або поняття, звукова форма і значення якого утворюють семіотичну систему [32, 17-18].

Майже всі лінгвісти погоджуються з принципом, що "абсолютна ідентичність кодів суперечить природі мови". Можливість абсолютно точного та повного відтворення змісту оригіналу при перекладі обмежена, перш за все, внаслідок розбіжностей у системах вихідної та цільової мов; крім цього, такій можливості заважають різні традиції номінації понять, які склалися у кожній мові, а також відмінності явищ у самій реальності.

Особливість перекладу термінів полягає у тому, що для досягнення еквівалентності важливо зберігати семантичну точність мовних одиниць оригіналу в перекладі та забезпечувати повну відповідність понять, виражених у термінах оригінальної та перекладної мов. Іншими словами, якщо терміни в оригінальній мові та мові перекладу відображають поняття відповідної наукової галузі, і "ідентичність мовних кодів відправника і одержувача є ключовою умовою для успішної комунікації", то забезпечення ідентичності термінів та їхніх понять є головною задачею при перекладі спеціалізованого тексту [31, 67].

Перекладач часто стикається з труднощами, коли намагається знайти відповідний еквівалент для термінів у мові оригіналу, тому що немає постійної термінологічної одиниці з однаковим "кодом" у мові, на яку перекладається. Це особливо складно, коли йдеться про терміни, які не мають відповідників у мові перекладу, які не вказані в словниках, а також у випадку, коли значення термінів у мовах оригіналу та перекладу не збігаються повністю. Перетворення, за допомогою яких можна зробити перехід від одиниць оригіналу до одиниць перекладу, мають назву «перекладацькі (міжмовні) трансформації». Залежно від характеру одиниць іноземної мови, які розглядаються як вихідні в операції перетворення, перекладацькі трансформації поділяються на лексичні та граматичні [28, 719] .

Окрім того, існують також комплексні лексико-граматичні трансформації, де перетворення або охоплюють одночасно лексичні та граматичні одиниці перекладу, або є міжрівневими. Це означає, що вони виконують перехід від лексичних одиниць до граматичних та навпаки.

Основні методи лексичних трансформацій у процесі перекладу включають перекладацьку транскрипцію та транслітерацію, калькування та лексико-семантичні заміни, такі як конкретизація, генералізація та модуляція. Популярні граматичні трансформації включають синтаксичне уподібнення (дослівний переклад) та граматичні заміни у формах слова та частин речення. Комплексні лексико-граматичні трансформації включають антонімічний переклад, експлікацію (описовий переклад) та компенсацію [16, 203].

Під час перекладу важливо забезпечити високу якість перекладу шляхом аналізування тексту перекладу порівняно з оригіналом та дотриманням встановлених стандартів перекладу.

Таким чином, проблеми термінології є одними з найбільш актуальних питань сучасної лінгвістики протягом останніх десятиліть. Згідно з думкою вчених, нині немає сумнівів у тому, що для ефективного, науково обґрунтованого вирішення термінологічних проблем потрібно вивчати термінологію з врахуванням її природи та закономірностей існування у системі загальнонародної мови.

1.2 Словотвірні утворення англійських економічних термінів

Важливим у правильному перекладі терміну є належне оцінювання його морфологічної та словотвірної структури, а також розуміння семантичних різниць між термінами та словами. Згідно з класифікацією, запропонованою В. Карабаном [24, 564], терміни можна розділити за будовою на наступні категорії: «прості (прості кореневі слова), похідні (суфіксальні, префіксальні, суфіксально-префіксальні), складні та терміни-словосполучення».

Простий термін є непохідним і складається лише з однієї кореневої морфеми (наприклад, *bill* – рахунок, *market* – ринок, *finance* – фінанси), його основа залишається незмінною, до її складу входять головне значення слова, до якої можуть приєднуватися морфологічні флексії. Тоді як похідні терміни містять одну кореневу та одну (чи більше) афіксальну морфему»: *marketing* – маркетинг, *management* – менеджмент, *financial* – фінансовий, *development* – розвиток, *banking* – банківська справа, банківництво). Серед афіксів виокремлюється дві групи 1) власні (внутрішні засоби мови); 2) запозичені [26, 149].

Похідні слова можна класифікувати на більш дрібні категорії за кількістю та типами афіксальних морфем за дериваційною моделлю. Зазвичай виокремлюють чотири способи формування слів (див. табл. 1.1.).

Таблиця 1.1

Способи словотвору

Спосіб словотвору	Сутність	Приклади
Морфологічний	Нові слова формуються шляхом додавання афіксів до кореня слова (у тому числі за допомогою префіксів, суфіксів та комбінованих префіксально-суфіксальних способів).	<i>Marketing</i> – маркетинг, <i>management</i> – менеджмент, <i>financial</i> – фінансовий, <i>development</i> – розвиток, <i>banking</i> – банківська справа

Спосіб словотвору	Сутність	Приклади
Морфолого - синтаксичний	Утворення нового слова відбувається за рахунок переміщення слів з однієї частини мови в іншу.	<i>To bill – виставляти рахунок (від bill – рахунок; offer – оферта, пропозиція (від пропонувати, забезпечувати)</i>
Лексико-синтаксичний	Створення нового слова відбувається за рахунок об'єднання двох чи більше слів	<i>Eurodollar – євродолар, overdraft – овердрафт, duty free – д'юті фри; underwriting – купівля цінних паперів з метою їхнього перепродажу; demarketing – заходи для зниження попиту на товари</i>
Лексико-семантичний	Нове слово утворюється внаслідок зміни значення вже наявного слова	<i>Grant – грант; bill – законопроект, купюра, рахунок</i>

Вчені вважають, що перший метод створення економічних термінів найчастіше ґрунтується на морфології. Зокрема, за словами Т. Панько [43, 148], "морфологічна структура терміну, створеного через додавання афіксу, містить в собі важливі основи для систематизації і має ключове значення у термінології, тому словотвір за допомогою афіксів завжди привертав увагу дослідників".

О. Лотка зазначає, що «...переважна більшість всіх продуктивних в термінологічній лексиці суфіксів є запозиченими з латинської, грецької та французької мов ще в пізній середньоанглійський період» [38, 20]. Відповідно, для вірного перекладу утворених афіксальним шляхом термінів необхідно знати

продуктивні афікси в підмові фінансів та вмiти правильно ділити слово на компоненти.

Після аналізу ряду перекладів робіт з економіки та банківської справи, а також термінологічних словників можна прийти до висновку, що у процесі перекладу в основному використовується лінгвістичний прийом лексичного еквівалента, коли українською мовою використовується повна відповідність до англійського терміну. Перш за все, це відноситься до ключових термінів економіки, таких як економіка, фінанси, менеджмент, маркетинг, банк, система, кредит, логістика, податки та інші.

Варто відзначити, що сучасна економічна та банківська термінологія надмірно перевантажена новими іноземними словами, які використовуються без тлумачень та відповідного перекладу на українську мову. Це ускладнює сприйняття тексту для людей, які не є фахівцями в цій галузі. Приклади термінів, які стали загальноживаними, можна розділити на дві категорії: ті, що частково зрозумілі на перший погляд для носіїв української мови (наприклад, *глобалізація, інтернаціоналізація, лібералізація, децентралізація, фрагментація, уніфікація, диджиталізація, стартап, грант*), та терміни, які можуть бути важко зрозумілі (*спін-офи, форсайт, фандрайзинг, дью ділідженс, комплаєнс, контролінг, аутсорсинг, лістинг* тощо). Перевірка та пошук відповідних термінів українською мовою для англійських термінів заради використання їх у науковому та професійному спілкуванні сприяло б кращому розумінню економічних процесів особам без спеціалізації та звичайним громадянам. Це також допомогло б зберегти автентичність української мови [1, 88].

У процесі перекладу головним завданням перекладача є вибір відповідного методу перекладу для чіткого, зрозумілого та точного відтворення сутності терміна. Першим етапом пошуку терміна-відповідника у рідній мові є аналіз властивостей нового іншомовного поняття. У тому разі, коли назва іншомовного поняття-терміна базується на його найголовнішій властивості чи доречному порівнянні, то й в інших мовах (на які цей термін перекладається) ці ознаки є визначальними. У подібних ситуаціях переклад терміна полягає у заміні спеціальної мовної одиниці на

аналогічний термін з іншої мови шляхом підбору найбільш відповідної назви до вказаного іншомовного поняття [29, 185].

Переклад економічної термінології виконується за допомогою змін слів, зв'язкових значень та граматичних структур. Рационалізація економічної термінології потребує докладного наукового вивчення економічних понять, оскільки вони істотно залежать від визначень, що їм відповідають. При відсутності чіткого визначення економічного поняття неможливо створити точну термінологію.

1.3 Види та класифікація економічних термінів

Англійські економічні терміни класифікуються за різними критеріями, такими як зміст, форма, функція і внутрішньо-позамовна специфікація.

На основі праць науковців Г. Б. Фогеля [55], Г. Хацера [56], Г. В. Чорновола [58] та ін., можна визначити основні види економічних термінів.

1. Загальноживані терміни, які використовуються у повсякденні, тобто вони є всім зрозумілими і можуть уживатися у будь-якій іншій галузі науки, публіцистики, літератури тощо: *influence* – вплив; *resources* – ресурси; *to spare* – економити; *to grow* – рости, *process* – процес.

2. Спеціальні неекономічні терміни, що відображають відповідну сферу спеціальних знань бізнесу, економіки тощо з притаманною їй специфічною лексикою: *consulting* – консалтинг.

3. Спеціальні фінансово-економічні терміни, які точно позначають поняття економіки і містять зміст системи наукових фінансових знань: *gross (total) costs* – витрати валові (загальні), *shareholder* – акціонер.

Найбільш докладна класифікація термінів полягає в розподілі їх за об'єктом назв у межах конкретних галузей знань. Змістова класифікація термінів, натомість, ґрунтується на логічних категоріях понять, які вони позначають. Виділяються економічні терміни предметів (*currencies* – грошові одиниці), процесів (*controlling* – контроль, *trade* – торгівля); ознак, властивостей (*asset turnover* – оборотність активів), величин та їх одиниць (*liquidity ratio* – коефіцієнт ліквідності) [23, 88].

Класифікація за смисловою структурою допомагає розрізняти однозначні терміни (такі як *tax – податок*, *Inflation – інфляція*) від багатозначних термінів, які мають два або більше значень у межах однієї термінологічної системи. Наприклад, термін *market – ринок* може мати кілька різних значень: 1) це може бути обладнана або необладнана територія, де відбувається масовий обмін товарів; 2) це може означати сукупність економічних відносин між суб'єктами ринку, пов'язаних з рухом товарів і грошей та ґрунтуються на взаємній згоді, еквівалентності та конкуренції; 3) це може також вказувати на організацію в особі юридичної особи, яка надає в оренду торгові площі, нерухомість і торгове обладнання, а також комплекс санітарно-гігієнічних послуг, необхідних для здійснення торгових операцій [8, 240-241].

З точки зору семантики розрізняють терміни, що можуть бути переформульовані (наприклад, *unfair competition – недобросовісна конкуренція*, *consumer society – суспільство споживання*), а також стійкі вирази (наприклад, *production costs – виробничі витрати*). Переклад стійких словосполучень виявляється набагато простішим, ніж переклад складних термінів, оскільки у них всі компоненти мають граматичне оформлення, що сприяє розумінню смислових зв'язків між ними [6, 205].

За формальною структурою виділяють терміни-слова, що поділяються на кореневі (*income – дохід*), похідні (*overproduction – перевиробництво*, *lessor – лізингодавець*, *intensification – інтенсифікація*), складні (*bootstrapping – бутстрепінг*, *competitiveness – конкурентоспроможність*) тощо. Далі, виділяються терміни-словосполучення. Найбільш поширеними структурами є поєднання іменника з прикметником, іменника з іменником у непрямому відмінку (*nonprice competition – нецінова конкуренція*), іменника з іншим іменником в якості додатку. Є також багатослівні терміни (*the monetary base in the broad definition – грошова база в широкому визначенні*) [4, 719].

У зв'язку з тим, що терміни належать до різних частин мови, вони класифікуються на іменники, прикметники, дієслова та прислівники. Наприклад, серед лінгвістичних термінів є іменники (*bail – застава*, *profit – прибуток*), прикметники (*insolvent – неплатоспроможний*, *marginal – маргінальний*, *investment –*

інвестиційний). Розрахунки свідчать про те, що кількість термінів, які визначають об'єкти, значно перевищує кількість термінів, які визначають ознаки. Крім того, терміни позначення ознак часто виражені у вигляді об'єктів [52, 76].

У сфері економічної термінології велика кількість термінів, створених за допомогою синтаксичного способу. За кількістю компонентів можна виділити:

1) двокомпонентні; 2) трикомпонентні; 3) полікомпонентні.

Найбільш поширеними в економічній термінології є такі синтаксичні типи:

1. Двокомпонентні: 1) «прикметник + іменник у Н. в. однини»;

2) «прикметник + іменник у Н.в. множини»;

3) «іменник у Н.в. + іменник у Р.В. без прийменника».

2. Трикомпонентні синтаксичні типи: 1) «іменник у Н.в. + іменник у Р.в. + іменник у Р.в.»: 2) «іменник у Н.в. + іменник у З.в. + іменник у Р.в.».

3. Багатокомпонентними термінами можуть бути:

1) словосполучення, в яких смислова зв'язок між компонентами виражена шляхом примикання;

2) словосполучення, компоненти яких оформлені граматично (за допомогою прийменника або наявності закінчень), наприклад, *rate of exchange* - валютний курс. Такі багатокомпонентні терміни, за твердженням лінгвістів, відносяться до двох типів: 1) нерозкладних термінів словосполучення; 2) розкладені терміни словосполучення. [53, 329].

Таким чином, економічні терміни є різноманітними. Вони можуть мати однозначні або багатозначні значення, хоча останнє не є ідеальним для термінів як мовних знаків, зокрема у банківській галузі. Також вони можуть бути вільними або стійкими за смисловим зв'язком. З погляду формальних ознак, фінансова термінологія поділяється на терміни-слова, терміни-словосполучення та багатослівні терміни. З морфологічної точки зору, такі терміни можуть бути іменниками, прикметниками, дієсловами або прислівниками. З синтаксичної структури, система термінів в

економіці та банківській справі може мати двокомпонентну, трикомпонентну або багатоконпонентну форму.

Висновки до розділу 1

Розглянувши в дипломній роботі наукові праці відомих вчених можна зробити висновки :

1. Економічний термін - це спеціальне слово або вираз, що використовується в галузі економіки для позначення певного поняття або явища.

2. Економічна термінологія — це сукупність термінів у галузі економіки, які використовуються для стислого визначення понять, явищ і об'єктів.

3. За своєю будовою терміни поділяються на прості, похідні, складні та терміни словосполучення. Продуктивними способами термінотворення в економічній термінології є афіксація, префіксація, скорочення. Важливе місце в підсистемі посідають багатоконпонентні терміни. За кількістю терміноелементів можна виділити двокомпонентні, трикомпонентні та полікомпонентні.

4. Основні види економічних термінів : загальноживані терміни, спеціальні неекономічні терміни, спеціальні фінансово-економічні терміни.

5. Граматичне оформлення термінів виражається за допомогою: префіксів, суфіксів.

6. Щоб перекладати коректно текст і терміни, перекладачеві необхідно володіти не лише мовою, а й знати специфіку конкретної галузі економіки. Наприклад, розуміти фінансові звіти, ринкові тенденції та мікроекономічні показники.

РОЗДІЛ 2. ПЕРЕКЛАД АНГЛОМОВНИХ ЕКОНОМІЧНИХ ТЕРМІНОСПОЛУЧЕНЬ УКРАЇНСЬКОЮ МОВОЮ

2.1 Переклад загальнонаукових фінансово-економічних термінів

Загальнонаукові фінансово-економічні терміни як мовні знаки, що позначають професійні поняття, є невід'ємною складовою економічних текстів і через їх багатозначність або відсутність еквівалентів у перекладі є одними з основних труднощів перекладу. Для адекватного перекладу термінів необхідно володіти знаннями з тієї галузі, до якої відноситься переклад, знати термінологію рідною українською мовою і розуміти значення термінів іноземною мовою [47, 199].

Загальнонаукові терміни мають такі ж способи перекладу з англійської мови на українську як і всі інші терміни. Процес перекладу терміну відбувається в два етапи:

- встановлення значення терміну в контексті;
- переклад значення рідною мовою [42, 246].

В роботі проаналізовано 82 одиниць загальнонаукових фінансово-економічних термінів (Додаток А) [2, 61]. Деякі з них розглянуто для прикладу далі.

Серед лексичних перекладацьких трансформацій основним прийомом перекладу термінів є переклад за допомогою лексичного еквівалента. Еквівалент — це постійний лексичний збіг, який точно збігається зі значенням слова. Важливу роль при перекладі відіграють терміни, які мають відповідники в рідній мові. У тексті вони служать опорою, на яку спирається розкриття значення інших слів, дають змогу з'ясувати характер тексту. Тому в рідній мові треба вміти знаходити відповідний еквівалент і розширювати знання про еквівалентні терміни [10, 198]. Наприклад:

- *calculation* – розрахунок;
- *coin* – монета;
- *debenture* – облигація.

Якщо в українській мові відсутній еквівалент або пояснення є дуже великим, тоді доречними будуть транскрипція та транслітерація. Транскрипція - це формальне пофонемне відтворення вихідної лексичної одиниці за допомогою фонем мови, що

перекладає, фонетична імітація вихідного слова. [13, 91]. Транслітерація – формальне літерне відтворення вихідної лексичної одиниці за допомогою алфавіту мови, що перекладає, буквена імітація форми вихідного слова. [19, 180]. Наприклад:

- *corruption*- корупція;
- *outsourcing*- аутсорсинг;
- *overdraft*-овердрафт;
- *quota*- квота.

Отже, у результаті використання цих прийомів перекладу проявляється тенденція до інтернаціоналізації української економічної терміносистеми. Деякі терміни в сфері економіки, які використовуються в різних мовах, не пояснюються, а просто запозичуються. Крім цього, відомо, що стислість і об'єктивність значення є одними з вимог до термінології. А тому вибір українського терміна буде підпорядкований цим вимогам, навіть за рахунок втрати певної метафоричності, притаманної деяким економічним термінам англійської мови [22, 336], наприклад :

- *joint share capital* - акціонерний капітал, а не « капітал зі спільною часткою»;
- *positive balance of payment* - активний платіжний баланс, а не « позитивний платіжний баланс».

Транскрипція та транслітерація також застосовуються при перекладі власних назв, і деяких аббревіатур, наприклад [11, 87] :

- *MYRA* - *Multiyear Rescheduling Agreement* (довготермінова програма перегляду зовнішнього боргу);
- *ECU* - *European Currency Unit* (європейська валютна одиниця);
- *IMF* – *International Monetary Fund* (міжнародний валютний фонд);
- *FOX* – *forward with original exit* (форвардний контракт з опціоном анулювання).

Однак, при перекладі з використанням транслітерації, не варто забувати про терміни, які мають різне значення, незважаючи на зовнішню схожість в українській та англійській мовах. Це – псевдоінтернаціоналізми – слова вихідної та цільової мов, які не мають подібних лексичних значень [5, 28]. Навіть коли ці терміни часто зустрічаються в економічних текстах, вони не є економічними термінами. Наприклад:

- *aspects* - перспективи;
- *possession* – власність;
- *quality* – якість;
- *restriction* – обмеження;

У формуванні складених термінів беруть участь деякі без еквівалентні однослівні терміни. Якщо значення без еквівалентного ключового терміна передається українським терміном, то варто використовувати і в перекладі похідного складеного терміну такий самий спосіб перекладу. При перекладі економічних термінів є можливим застосування прийому калькування у зв'язку з приналежністю української та англійської мов до єдиної індоєвропейської сім'ї, що пояснює існування спільних структурний рис. Саме прийом калькування належить риса відтворення смислової структури лексичної одиниці. Наявність структурної близькості в мовах є умовою, яка впливає на процес запозичення [18, 54]. Адже вплив іноземної мови пов'язаний із внутрішнім розвитком мови, а не є лише зовнішнім фактором. Калькування доцільно використовувати в тих випадках, коли його використання не призводить до буквалізму. Наприклад:

- *average incomes*- середній прибуток;
- *domestic currency*- національна валюта ;
- *government control*- державний контроль.

Калькування також використовується для перекладу економічних термінів, які є атрибутивно-препозитивними словосполученнями.

До вищезгаданих перекладацьких прийомів, які застосовуються при перекладі фахових термінів, можна також віднести конкретизацію та генералізацію.

Конкретизація – «процес, коли одиниця більш широкого змісту в мові перекладу передається одиницею конкретного змісту» [39, 102]. Генералізація має місце лише в тих випадках, коли «міра інформаційної упорядкованості вихідної одиниці вища за міру упорядкованості одиниці, що у мові перекладу відповідає їй за змістом» [17, 260].

Так, науковці наводять наступний приклад: термін *hire purchase*

(BrE)/installment loan (AmE) часто перекладають цей термін як «споживчий кредит» українською мовою. «Перекладач застосовує метод генералізації, обираючи такий еквівалент, оскільки в термінології економіки англійської вже існує термін *consumer credit*, який в українській мові має еквівалент «споживчий кредит». *Hire purchase* по суті є лише одним з різновидів споживчого кредиту: *споживчий кредит* включає *personal loans, credit accounts, hire purchase*» [15, 19].

Результати описаного вище аналізу стратегій перекладу загальнонаукових фінансово-економічних термінів за допомогою лексичних трансформацій з англійської мови українською було оформлено у вигляді табл. 2.1.1.

Таблиця 2.1.1

Питома вага різних типів лексичних перекладацьких трансформацій при перекладі загальнонаукових фінансово-економічних термінів

Перекладацька трансформація	Спосіб перекладу	Кількість слів	Питома вага (%)
Лексична	Еквівалентна заміна	27	32.9
	Транслітерація	9	10.98
	Транскрипція	2	2.43
	Калькування	18	21.95
	Генералізація	1	1.22
	Конкретизація	0	0
Усього		82	100

Як випливає з табл. 2.1.1, найчастіше вживається еквівалентна заміна, питома вага якої складає 32.9 %, що є доволі високим показником. На другому місці знаходиться калькування із питоною вагою у 21.95 %. Третє місце займає транслітерація, питома вага якої становить 10.98%. І найменш уживані транскрипція (2.43 %) та генералізація (1.22 %). Конкретизації у вибірці не було.

Якщо говоримо про граматичні трансформації, то граматична заміна

поширений спосіб перекладу. Через граматичні та лексичні відмінності мови оригіналу від мови перекладу, а також через особливості фонетичних норм перекладачі змушені використовувати метод часткової мовної заміни. Ця заміна може бути застосована до слів майже будь-якої частини мови, але найчастіше використовується для іменників, прикметників, дієслів і прислівників []. Наприклад:

- *book cost* - *балансова вартість* – іменник «*book*» замінюється при перекладі прикметником «*балансова*»;
- *monitor operations* - *здійснювати контроль за операціями* – іменник «*monitor*» при перекладі замінюється на дієслово «*здійснювати*» *контроль*.
- *cost of liquidation* - *вартість ліквідаційна* – іменник «*liquidation*» при перекладі замінюється на прикметник «*ліквідаційна*».

Якщо збереження ознаки частини мови слова призводить до порушення граматичних норм мови перекладу та норм слововживання, то використовується метод заміни.

Перестановка - це зміна розташування (порядку проходження) мовних елементів в тексті перекладу в порівнянні з текстом оригіналу. Такими елементами є слова, словосполучення, головні і додаткові речення і цілі речення [21, 360]. Наприклад:

- *accounting system* - *система бухгалтерського обліку*;
- *asset structure* - *структура активів*;
- *cash flow* - *рух готівки*;
- *certificate of deposit* - *депозитний сертифікат*.

Результати аналізу загальнонаукових фінансово-економічних терміноодиниць, перекладених за допомогою граматичних трансформацій подано у вигляді табл. 2.1.2.

Питома вага різних типів граматичних перекладацьких трансформацій при перекладі загальнонаукових фінансово-економічних термінів

Перекладацька трансформація	Спосіб перекладу	Кількість слів	Питома вага (%)
Граматична	Заміна	3	3.66
	Перестановка	7	8.53
Усього		82	100

Бачимо з табл. 2.1.2, що найчастіше вживається при перекладі англійських загальнонаукових економічних термінів перестановка, питома вага якої становить 8.53 %. На другому місці знаходиться граматична заміна, на яку припадає усього 3.66 % із вибірки.

Серед лексико-граматичних трансформацій зазвичай застосовується описовий переклад. Це прийом перекладу нових лексичних елементів вихідної мови, коли слово, словосполучення, термін чи фразеологізм замінюється в мові перекладу словосполученням (або більшим за кількістю компонентів словосполученням), яке адекватно передає зміст цього слова або словосполучення [44, 202]. Наприклад:

- *assess* – визначати суму податку;
- *cashcards* – банківська картка для отримання готівки із банкомату;
- *depository* – особа, якій довірено грошові вклади.

Розширення синтаксичної структури терміна допомагає передати значення відповідного терміна точно, але ускладнює процес перекладу.

Лексичне додавання є популярним методом перекладу економічних термінів, який полягає у включенні додаткових слів до визначень, що не містилися в оригінальних англомовних термінах. Наприклад :

- *individual exports* – експорт окремих товарів;
- *final processing* – виробництво готової продукції;

Необхідно також згадати опущення – це відсутність якого-небудь із членів

речення, що сприймається як нульове його вираження; а також пропуск, втрата» [30, 367]. Наприклад:

- *bear the cost* – *випрачати* – опущення іменника «*cost*» під час перекладу;
- *administrative red tape* – адміністративне регулювання – опущення прикметника «*red*».
- *product lines* – *виробництво* – опущення іменника «*lines*» під час перекладу.

Результати вивчення лексико-граматичних трансформацій при перекладі загальнонаукової фінансово-економічної термінології подано у вигляді таблиці 2.1.3.

Таблиця 2.1.3

Питома вага різних типів лексико-граматичних перекладацьких трансформацій при перекладі загальнонаукових фінансово-економічних термінів

Перекладацька трансформація	Спосіб перекладу	Кількість слів	Питома вага (%)
Лексико– граматична	Описовий переклад	7	8.53
	Додавання	4	4.9
	Опущення	4	4.9
Усього		82	100

Як випливає з табл. 2.1.3, найчастотнішим у вибірці виявився переклад термінів за допомогою описового перекладу, на який припадає 8.53 % від усіх випадків. Друге та третє місце посів переклад за допомогою опущення та додавання, питома вага яких становить усього 4.9 %.

Результати проведеного аналізу у вибірці термінів подаються в табл. 2.1.4.

Питома вага різних типів лексико-граматичних перекладацьких трансформацій при перекладі загальнонаукових фінансово-економічних термінів

Перекладацька трансформація	Спосіб перекладу	Кількість слів	Питома вага (%)
Лексична	Еквівалентна заміна	27	32.9
	Транслітерація	9	10.98
	Транскрипція	2	2.43
	Калькування	18	21.95
	Генералізація	1	1.22
	Конкретизація	0	0
	Грамматична	Заміна	3
Перестановка		7	8.53
Лексико-граматична	Описовий переклад	7	8.53
	Додавання	4	4.9
	Опущення	4	4.9
Усього		82	100

Як бачимо з табл. 2.1.4, найпоширенішою перекладацькою трансформацією у процесі перекладу загальнонаукових фінансово-економічних термінів українською мовою є лексична, а саме переклад за допомогою еквівалентної заміни (32.9 %) та калькування (21.95 %), транслітерації (10.98%) та транскрипції (2.43%) .Зазвичай ці методи і вживаються найчастіше.

На другому місці знаходяться перестановка (8.53%) та опис (8.53%). Та найменш всього вживаються додавання та опущення (4.9%).

Отже, можна зробити висновок, що розуміння перекладу загальнонаукової фінансово-економічної термінології може значно вплинути на якість перекладу,

оскільки правильна передача термінів є важливим завданням для будь-якого перекладача. Проведення досліджень у цій галузі сприятиме нормалізації української економічної термінології та збагаченню фінансово-економічного словника.

2.2 Переклад вузькоспеціалізованих фінансово-економічних термінів

На сьогоднішній день економіка охоплює майже всі сфери діяльності: торгівлю, промисловість, біржову діяльність, сільське господарство, зв'язок та інші. Тому дуже важливо враховувати можливість наявності слів економічної спрямованості з інших сфер в будь-якому тексті.

Завдання перекладача – точно і цілісно передати зміст оригінального тексту зі збереженням його стилістичних та експресивних особливостей засобами іншої мови, особливо це стосується термінів, які використовуються у вузько-спеціалізованих сферах, наприклад у банківській сфері [46, 191].

У роботі представлено аналіз 63 одиниць вузькоспеціалізованих фінансових термінів (в банківській сфері) (Додаток Б) [20, 150].

Щодо лексичних перекладацьких трансформацій, у банківській сфері то більш використовувані транскрипції та транслітерації. Наприклад:

- *phishing* – *фішинг*;
- *auditor* – *аудитор*;
- *bank* – *банк*;
- *banker* – *банкір*;
- *budget* – *бюджет*;
- *credit* – *кредит*.

При перекладі невідомого поняття, в першу чергу перекладач передає лише його звукову будову. А вже його смислове значення передає контекст, в якому застосовується це поняття.

Ще однією лексичною трансформацією виступає калькування при перекладі термінів банківської сфери. Найчастіше калькування застосовується під час

перекладу складних термінів:

- *double spending* – подвійна трата;
- *unconfirmed transaction* – не підтверджена транзакція;
- *financial obligations* - фінансові зобов'язання.

Перекладаючи термін, слід пам'ятати, що основний компонент повинен позначати категорію, до якої належить об'єкт, виражати родове поняття, а визначальний компонент повинен відображати характерні ознаки, що відрізняють його від інших об'єктів або явищ того ж виду.

При перекладі термінів з лексичної точки зору буває, що в українській мові існують еквіваленти іншомовного терміна, зафіксовані в перекладних словниках, і коли такі еквіваленти відсутні. У випадку коли еквіваленти існують, може бути один або кілька варіантів перекладу іншомовного терміна. Якщо є один еквівалент, то не виникає особливих труднощів у перекладі, так як необхідно лише перевірити в конкретному тексті адекватність заміни. Якщо наявні декілька еквівалентів перекладу, то тоді в даному випадку необхідно вибирати найбільш вдалий переклад, але для цього необхідні певні знання в галузі банківської сфери [37, 219]:

- *signature* – підпис;
- *chargeback* – повернення платежу;
- *offset* – зарахування;
- *pledge* – застава;
- *rate* – тариф, відсоток.

В результаті аналізу перекладу термінів в банківській сфері такий спосіб перекладу як генералізація не зустрічався. У деяких випадках застосовується така конкретизація – звуження значення. Наприклад: *article of consumption* - предмет споживання. В цьому прикладі *стаття* замінюється на український термін з більш вузьким значенням *предмет*. Така заміна пояснюється семантичним навантаженням, яке передає одиниця мови оригіналу. В банківській термінології ці трансформації вживаються не часто.

Результати проведеного аналізу стратегій перекладу вузькоспеціалізованих фінансово-економічних термінів за допомогою лексичних трансформацій з англійської мови українською наведено у вигляді табл. 2.2.1.

Таблиця 2.2.1

Питома вага різних типів лексичних перекладацьких трансформацій при перекладі вузько-спеціалізованих фінансово-економічних

Перекладацька трансформація	Спосіб перекладу	Кількість слів	Питома вага (%)
Лексична	Еквівалентна заміна	20	33.33
	Транслітерація	8	14.28
	Калькування	7	11.11
	Генералізація	0	0
	Конкретизація	1	1,6
Усього		63	100

Як бачимо з табл. 2.2.1, найчастіше серед лексичних трансформацій використовується еквівалентна заміна та транслітерація, питома вага яких складає 33.33 % та 14.28 % відповідно. Потім йде калькування із питомою вагою у 11.11 %. Конкретизація найменш вживана з питомою вагою 1.6 % і генералізація не вживалася взагалі.

За лексичною трансформацією виділяються граматичні трансформації. Перехід однієї частини мови в іншу є прикладом граматичних трансформацій. При перекладі слова/словосполучення відбувається зміна граматичної категорії числа. Можна розглянути більш детально на прикладі:

- Термін *wire transfer*, який перекладається як *банківський переказ*, відноситься до трансформації заміни частин мови – іменник переходить у прикметник *wire*.

- Термін *payment history* має значення *історія платежів*, але при перекладі на українську мову замінили термін *payment* в однині на множину.

При перекладі часто застосовується така граматична трансформація як перестановка членів речення, при цьому значення залишається незмінним [7, 203]. Наприклад:

- *risk assessment* – оцінка ризику;
- *Terms of Use* – умови користування;
- *Refund and Return policy* – політика відшкодування та повернення коштів;
- *secured loan* - позика під заставу.

Результати аналізу вузько-спеціалізованих фінансово-економічних терміноодиниць, перекладених за допомогою граматичних трансформацій наведено у вигляді табл. 2.2.2.

Таблиця 2.2.2

Питома вага різних типів граматичних перекладацьких трансформацій при перекладі вузько-спеціалізованих фінансовоекономічних термінів

Перекладацька трансформація	Спосіб перекладу	Кількість слів	Питома вага (%)
Граматична	Заміна	1	1.6
	Перестановка	8	12.7
Усього		63	100

Бачимо з табл. 2.2.2, що більш вживаним у вибірці виявився переклад терміноодиниць за допомогою перестановки, на який припадає 12.7 % від усіх випадків. Переклад за допомогою граматичної заміни, питома вага якої становить усього 1.6 % порівняно з попереднім можна сказати майже не вживається.

У процесі перекладу банківських термінів, основне значення слід надати лексико-граматичним перекладацьким трансформаціям. Найуживанішим є описовий спосіб перекладу. Це пояснюється тим, що у цій сфері більшість термінів не мають

еквівалентного відповідника, тому для їх перекладу слід використовувати словосполучення, які точно передають всі основні значення слова оригіналу.

Наприклад:

- *Anti-Money Laundering and Know Your Customer Policy* (“*AML/KYC Policy*”) - політика проти відмивання незаконним шляхом коштів та політика “Знай свого клієнта”;
- *digital identity* - визначення ідентичності людини за допомогою цифрових технологій;
- *gear* - позначка у вигляді шестерні.

До лексико-граматичних трансформацій також відносяться додавання та опущення. При застосуванні додавання лексичних одиниць, перекладач таким чином уточнює термін та його зв'язок з певною галуззю. А щодо опущення, то у виборці цей спосіб перекладу не попався. Наприклад:

- *refund address* - адреса повернення коштів;
- *saver* - власник заощаджень;
- *withdrawal* - виведення коштів.

Результати аналізу лексико-граматичних трансформацій при перекладі вузько-спеціалізованих фінансово-економічної термінології подано у вигляді таблиці 2.2.3.

Таблиця 2.2.3

Питома вага різних типів лексико-граматичних перекладацьких трансформацій при перекладі вузько-спеціалізованих фінансово-економічних термінів

Перекладацька трансформація	Спосіб перекладу	Кількість слів	Питома вага (%)
Лексико-граматична	Описовий переклад	12	19.04
	Додавання	4	6.34
	Опущення	0	0
Усього		63	100

Як впливає з табл. 2.2.3, на першому місці виявився описовий переклад, на який припадає 19.04 %. На другому місці додавання на яке припадає лише 6.34 % . І опущення взагалі не було.

Узагальнені результати проведеного аналізу подано в табл. 2.2.4

Таблиця 2.2.4

Питома вага різних способів перекладу лексичних одиниць при перекладі вузько-спеціалізованих фінансово-економічних термінів

Перекладацька трансформація	Спосіб перекладу	Кількість слів	Питома вага (%)
Лексична	Еквівалентна заміна	21	33.33
	Транслітерація	9	14.28
	Калькування	7	11.11
	Генералізація	0	0
	Конкретизація	1	1.6
Граматична	Заміна	1	1.6
	Перестановка	8	12.7
Лексико - граматична	Описовий переклад	12	19.04
	Додавання	4	6.34
	Опущення	0	0
Усього		63	100

Згідно з аналізу табл. 2.2.4, найпоширенішою перекладацькою трансформацією у процесі перекладу вузько-спеціалізованих фінансово-економічних термінів українською мовою є лексична, а саме за допомогою еквівалентної заміни, що складає 33.33 % і це є звичайним явищем для перекладу терміноодиниць у

вужькоспеціалізованій сфері.

Друге місце зайняла лексико-граматична трансформація, зокрема такі способи перекладу як, описовий переклад (19.04%) та додавання (6.34%). Значно менш вживаною виявилися граматична трансформація, яка включає 1.6% заміни та 12.7% перестановки. Конкретизація значення зустрілася всього лише в одному терміні у поданій вибірці, а генералізації немає взагалі.

Отже, перекладач повинен бути обізнаним у конкретній галузі, до якої належить текст перекладу, а не тільки володіти англійською мовою, тому що значення термінів тісно пов'язане із контекстом, його специфікою та змістом, і може змінюватися залежно від галузі використання. І тільки маючи ці навички можна зробити досконалий переклад будь-якої науково технічної галузі.

2.3 Переклад фінансово-економічних неологізмів

Оскільки поняття «неологізм» відносно і те, що було неологізмом сто або навіть п'ятдесят років тому, уже не є ним нині з огляду на розвиток суспільства, науки й техніки, а отже, і мови [12, 199-203], термін «неологізм» (від грец. νέος – молодий, новий і λογισμός – судження, вислів) позначає новостворену лексичну одиницю – слово або фразу, ще не включену до загальноживаної мови, котра перебуває у процесі входження у загальне використання і є новою або за формою, або за змістом.

Переклад неологізмів є одним з найскладніших та потребує детального дослідження та аналізу. Проблема перекладу на українську з іноземної мови полягає у підборі правильного українського еквівалента.

В процесі написання роботи проаналізовано 51 одиницю фінансово-економічних неологізмів (Додаток В) [2], далі в роботі представлено для прикладу деякі з них.

Для адекватного перекладу термінів-неологізмів використаємо такі лексичні перекладацькі трансформації:

1. Транскрипція та транслітерація. Подані терміни можна вважати неологізмами, тому що в українській мові немає подібних понять, і тому

використовується спосіб транслітерації або транскрипції [27, 166]. Таким способом перекладаються наступні слова:

- *business* – бізнес;
- *marketing*- маркетинг;
- *office* – офіс;
- *sponsor* – спонсор.

Але, слід зауважити, що деякі терміни-неологізми мають аналоги в українській мові. Такі терміни у цьому випадку можуть перекладатися за допомогою транскрипції/транслітерації або еквівалента. Наприклад:

- *cashback* – кешбек або відстрочена знижка;
- *limit* – ліміт або обмеження;
- *export* - експорт або вивіз.

2. Терміни-неологізми доволі часто перекладаються способом транскодування з елементом пояснення [25, 49]. Транскодування у цьому випадку підкріплене описом значення даної одиниці, оскільки значення транскрибованого слова не є зрозумілим. Наприклад:

- *conman* - конмен/шахрай, котрий не викликає довіри;
- *outsourcing*- аутсорсинг/використання зовнішньої організації (постачальника) для обробки фінансових даних при здійсненні комерційних операцій;
- *privatization* - приватизація/процес передачі державної власності в приватні руки.

3. Калькування. Калькування визначається як заміна складових частин одиниці оригіналу їх лексичними відповідниками в мові перекладу. У випадку з перекладом неологізмів калькування допомагає зберегти внутрішню форму лексичної одиниці. Варто зазначити, що калькуванню піддаються тільки неологізми складного слова. Перевага калькування полягає у стислості та простоті отриманого еквівалента, а також у його співвіднесеності з вихідним словом [48, 716]. Наприклад:

- *peer-to-peer business* - рівноправний бізнес;

- *interbank market* - міжбанківський ринок;
- *virtual cash* - електронна готівка.

4. Конкретизація. Прийом конкретизації належить до відтворення одиниці конкретного змісту мовою перекладу через одиницю конкретного змісту. Слова або словосполучення, що мають широке значення в українській мові, слід замінити еквівалентом, що вказує на значення відповідно до контексту чи стилістичних вимог [14, 176]. Наприклад: *credit crunch* – кредитна криза. У цьому зразку термін з широким значенням *crunch* – скрип замінюється на український термін з більш вузьким значенням *криза*. Ця заміна пов’язана зі смисловим навантаженням, яке несе одиниця мови оригіналу. Цей прийом у вибірці зустрівся лише один раз, тож бачимо, що він не є широкоживаним у перекладі термінологіки неологізмів.

5. Генералізація у вибірці відсутня.

Результати наведеного вище аналізу стратегій перекладу термінів неологізмів за допомогою лексичних трансформацій з англійської мови українською відображено у вигляді табл. 2.3.1.

Таблиця 2.3.1

Питома вага різних типів лексичних перекладацьких трансформацій при перекладі фінансово-економічних неологізмів

Перекладацька трансформація	Спосіб перекладу	Кількість слів	Питома вага (%)
Лексична	Еквівалентна заміна	3	5.9
	Еквівалентна заміна+ транскодування	5	9.8
	Транслітерація	3	5.9
	Транскрипція	2	3.92

Перекладацька трансформація	Спосіб перекладу	Кількість слів	Питома вага (%)
	Транскодування з елементом опису	6	11.76
	Калькування	5	9.8
	Конкретизація	1	1.96
Усього		51	100

Як результат, бачимо з табл. 2.3.1, що найбільш поширена серед лексичних трансформацій транскодування з елементом опису, питома вага якої складає 11.76%. На другому місці знаходиться еквівалентна заміна + транскодування та калькування із питомою вагою у 9.8%. Третє місце займає еквівалентна заміна та транслітерація, що мають питому вагу у 5.9%. Рідше у виборці вживається транскрипція, питома вага якої складає 3.92%. І всього лише один випадок використання конкретизації, питома вага якої всього лише 1.96%.

У перекладі неологізмів також іноді використовуються граматичні трансформації, а саме перестановка, яка супроводжується заміною розташування мовних елементів у тексті перекладу в порівнянні з текстом оригіналу [45, 278]. Питома вага з усієї вибірки складає всього лише 1.96%. Наприклад:

- *banker-speak* – мова банкірів;

Граматична заміна у виборці не зустрічається взагалі.

Результати дослідження подано у табл. 2.3.2

Таблиця 2.3.2

Питома вага різних типів граматичних перекладацьких трансформацій при перекладі фінансово-економічних неологізмів

Перекладацька трансформація	Спосіб перекладу	Кількість слів	Питома вага (%)
	Заміна	0	0

Перекладацька трансформація	Спосіб перекладу	Кількість слів	Питома вага (%)
	Перестановка	1	1.96
Усього		51	100

Як випливає з табл. 2.3.2 перестановка має питому вагу всього лише 1.96%, заміна відсутня.

Під час перекладу економічних неологізмів також слід звернути на лексико-граматичні перекладацькі трансформації. Бувають ситуації коли важко знайти відповідні слова в іншій мові через те, що історичні та соціокультурні умови життя народу, мовою якого здійснюється переклад, не потребували певного слова. Особливість неологізмів полягає в тому, що в основному вони не фіксуються словниками. Тому доводиться застосовувати описовий переклад під час перекладу [36, 130]. Наприклад:

- *sub-prime lender* - особа або організація, що дають кредити людям, які вважаються некредитоспроможними;
- *withholding tax* - форма сплати податків;
- *penny stock* - акції, цінні папери, які мають цінність менше одного долара.

До лексико-граматичних трансформацій відносяться опущення та додавання, але ці способи перекладу у виборці відсутні.

Результати вивчення лексико-граматичних трансформацій при перекладі фінансово-економічних неологізмів подано у вигляді таблиці 2.3.3

Таблиця 2.3.3

Питома вага різних типів лексико-граматичних перекладацьких трансформацій при перекладі фінансово-економічних неологізмів

Перекладацька трансформація	Спосіб перекладу	Кількість слів	Питома вага
Лексико-граматична	Описовий переклад	25	49
	Додавання	0	0
	Опущення	0	0
Усього		51	100

Як бачимо з табл. 2.3.3, серед лексико-граматичних трансформацій при перекладі англійських неологізмів найбільше використовується описовий переклад, питома вага якого складає 49% . Додавання та опущення взагалі відсутні .

І в цілому загальний результат проведеного аналізу подано в табл. 2.3.4

Таблиця 2.3.4

Порівняння питомої ваги різних способів перекладу лексичних одиниць та трансформацій при перекладі фінансово-економічних неологізмів

Перекладацька трансформація	Спосіб перекладу	Кількість слів	Питома вага
Лексична	Еквівалентна заміна	3	5.9
	Еквівалентна заміна+транскодування	5	9.8
	Транслітерація	3	5.9
	Транскрипція	2	3.92

Перекладацька трансформація	Спосіб перекладу	Кількість слів	Питома вага
	Транскодування з елементом опису	6	11.76
	Калькування	5	9.8
	Генералізація	0	0
	Конкретизація	1	1.96
Граматична	Заміна	0	0
	Перестановка	1	1.96
Лексико-граматична	Описовий переклад	25	49
	Додавання	0	0
	Опущення	0	0
Усього		51	100

Тож бачимо з табл. 2.3.4, що лексико-граматична перекладацька трансформація найбільше вживається у процесі перекладу фінансово-економічних неологізмів, зокрема за допомогою описового перекладу, питома вага якого складає 49%, майже половину перекладів термінів українською мовою, так як в українській мові не має відповідників, які б могли передати значення неологізмів, а інші способи перекладу були б недоречні.

Друге місце займає лексична трансформація, за рахунок транскодування з елементом опису (11.76%).

І найменш вживаною виявилася граматична трансформація, яка включає перестановку (1.96%) та конкретизацію (1.96%). Генералізація, додавання та опущення взагалі у вибірці відсутні.

Підбиваючи підсумки отриманих результатів із дослідження, можна сказати, що складнощі в перекладі неологізмів виникають через постійний розвиток чогось

нового. Через це в словниках не завжди можна знайти відповідники. Тому перекладаючи неологізми потрібно звертатись до свіжих видань тлумачних словників і використовувати такі засоби перекладу як транслітерація, транскрипція, калькування, описовий переклад .

Висновки до розділу 2

Отже , аналіз способів перекладу фінансово-економічних термінів показав, що все ж таки найбільш вживана перекладацька трансформація у перекладі англомовних економічних термінів українською мовою це еквівалентна заміна. Але якщо не має відповідника доцільно вживати описовий переклад. За допомогою цього способу переклад може стати більш простішим і зрозумілішим для звичайного читача. Але для адекватного перекладу не слід забувати про калькування, транскрибування та транслітерування.

Проблема перекладу економічних термінів перш за все, полягає у тому ,що перекладач не достатньо обізнаний у науковій сфері, не володіє науковими термінами і, як наслідок, не в змозі підібрати еквівалент у цільовій мові.

Тож, перекладач який працює в певній галузі, повинен ретельно вивчити способи перекладу термінології, а також мовні особливості вихідної мови.

ВИСНОВКИ

У дипломній роботі розглянуто одну з актуальних проблем сучасної англійської мови – відтворення прагматичних, структурних та семантичних особливостей англійських економічних терміносполучень в українському перекладі. Проаналізувавши літературні та наукові джерела, можна зробити певні висновки.

Економічний термін - це спеціальне слово або вираз, що використовується в галузі економіки для позначення певного поняття або явища.

Економічна термінологія - це сукупність термінів у галузі економіки, які використовуються для стислого визначення понять, явищ і об'єктів.

За своєю будовою терміни поділяються на прості, похідні, складні та терміни словосполучення. Продуктивними способами термінотворення в економічній термінології є афіксація, префіксація, скорочення. Важливе місце в підсистемі посідають багатокомпонентні терміни. За кількістю терміноелементів можна виділити двокомпонентні, трикомпонентні та полікомпонентні.

Основні види економічних термінів: загальноживані терміни, спеціальні неекономічні терміни, спеціальні фінансово-економічні терміни.

Грамматичне оформлення термінів виражається за допомогою: префіксів, суфіксів. Від економічних термінів, як і від інших науково-технічних термінів, вимагається однозначність, точність, систематичність, стислість та відсутність полісемії.

Визначено, що для перекладу економічних терміносполучень засобами іншої мови, найчастіше використовуються такі мовні трансформації, як еквівалентна заміна, калькування, транслітерація та транскрипція, описовий переклад.

Серед перекладацьких трансформацій, що застосовуються для перекладу економічних термінів найменш вживані заміна та перестановка, опущення і додавання, конкретизація та генералізація. А щоб переклад був більш доступним і зрозумілим вживається опис. Тому ця проблема потребує подальших досліджень.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Алієва О. Н. Семантичний інваріант як компонент терміноутворення. *Вісник Львівського університету. Серія « Іноземні мови»*. Вип.17. Львів, 2010. С.88
2. Англоукраїнський економічний словник / за ред. Н.Тимошук та ін. Вінниця, 2012.61 с.
3. Андрусак І. В. Англійські неологізми кінця ХХ століття як складова мовної картини світу: *дисертація канд. філол. наук: 10.02.04 / Київський національний ун-т ім. Тараса Шевченка*. Київ, 2003. 15 с.
4. Белікова О., Колесник А.Перекладацькі прийоми під час перекладу термінології наукових текстів економічна стратегія і перспективи розвитку сфери торгівлі та послуг. Вип. 1. Київ, 2010. 719 с.
5. Белозьоров М. В. Нова економічна лексика і термінологія англійської мови. *Вісник Запорізького державного університету. «Серія Філологічні науки»*. 3-тє вид. Запоріжжя, 2001. С.28
6. Бідненко Н. П. Новітні тенденції сучасного термінотворення. *Вісник Дніпропетр. ун-ту ім. Альфреда Нобеля. Серія «Філологія»*. Дніпро, 2013.С. 205
7. Борисова Л. І. Основні проблеми науково-технічного перекладу. Ніжин, 2003. 203 с.
8. Борщовецька В.Д. *Особливості англійських економічних термінів у процесі професійного спілкування: матеріали Міжн. наук.-практ. Конф. м. Львів, 1–2 черв. 2007 р. /Ч.1 . Львів , 2007. С. 240–241.*
9. Верба Л. Г. Порівняльна лексикологія англійської та української мов. Київ : Нова книга, 2008. 203 с.
- 10.Гаврилів Т. Текст між культурами: перекладознавчі студії. Київ: Критика, 2005. 198 с.
- 11.Глушук Н. М. Прагма-семантичні особливості абревіацій у сучасній англійській мові: *Науковий вісник Волинського національного університету ім. Лесі Українки. Серія Філологічні науки*. Луцьк, 2011. Ч. 2, № 3 С. 87-92

- 12.Гречанюк Ю. Поняття «неологізм» і його типологія. *«Іноземна мова у професійній підготовці спеціалістів: проблеми та стратегії»* : Зб. тез доп. VI Міжнар. науково-практ. інтернет-конф., м. Кропивницький. 2022. С. 199–203.
- 13.Гуренко Н. В. Специфіка перекладу суспільно-політичних реалій. *Вісник Сумського державного університету. Серія «Філологічні науки»*. 2007. Т.2 , №1 С. 91
14. Драбов Н. Ю. До питання перекладу англійських неологізмів. *Актуальні питання гуманітарних наук. Вип.13*. 2015. С. 176
15. Дуда О. І. *Процеси термінологізації в сучасній англійській мові (на матеріалі літератури з кредитно-банківської справи)* : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. філол. наук : [спец.] 10.02.04 “Германські мови”. Київ, 2001.19 с.
- 16.Д’яков А. С., Кияк Т. Р., Куделько З. Б. Основи термінотворення: семантичні та соціолінгвістичні аспекти. Київ : Вид. дім "KM Academia", 2000. 216 с.
- 17.Дячук Т. М. Українська соціально-економічна термінологія : становлення і кодифікація: дисертація канд. філол. наук: 10.02.01 / Київський національний ун-т ім. Тараса Шевченка. Київ, 2003. 260 с.
- 18.Єнікєєва Є. М. Особливості перекладу термінів на українську мову. *Вісник Сумського державного університету* . №5. 2001.С. 54
- 19.Желязкова В. В. Семантика: теорія і практика : навч.-метод. посіб. для студ. Миколаїв : Іліон, 2018. 180 с.
- 20.Завадський Й. С., Осовська Т. Р., Юшкевич О. О. Економічний словник. Київ, 2006. 150 с.
- 21.Зацний Ю. А. Інновації у словниковому складі англійської мови початку XXI століття: англо-український словник. Вінниця : Нова кн., 2008. 360 с.
- 22.Зацний Ю. А. *Розвиток словникового складу англійської мови в 80- 90ті роки ХХ століття* : дис. докт. філол. наук. Запоріжжя, 2008. 336 с.
- 23.Іщенко В. Л. Англійські економічні терміни: структурні, семантичні, функціональні характеристики: *збірник наукових праць. 53-тє вид. Нова філологія*, 2012. С. 88

24. Карабан В. І. Переклад англійської наукової і технічної літератури: граматичні труднощі, лексичні, термінологічні та жанровостилістичні проблеми. Вінниця: Нова книга, 2002. 564 с.
25. Касаткіна-Кубишкіна О. В. До проблеми перекладу англійських неологізмів українською мовою. *Наукові записки. Серія «Філологічна»*. Острог : Вид-во Нац. ун-ту «острозька акад.», 2012. С. 49
26. Ковальчук О. С., Романчук Д.Л. Розвиток іншомовних запозичень в українській економічній лексиці. *Наукові записки нац. ун-ту «Острозька акад.»*. Серія «Філологія». 2013. С.149
27. Козаченко І. В. Особливості перекладу неологізмів англійської мови. *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету*. 25-те вид. 2014. С.166
28. Колесник А. О. Перекладацькі прийоми під час перекладу термінології наукових текстів. Стратегія і перспективи розвитку перекладознавчих наук. 2010. 719 с.
29. Коптілов В. В. Теорія і практика перекладу. Київ, 2003. 185 с.
30. Корунець І. В. Теорія і практика перекладу (аспектний переклад). Вінниця : Нова книга, 2003. 367 с.
31. Костенко В. П. Теорія та методика дослідження термінів у мовознавстві. Перекладознавство. 2-ге вид. 2019. 67 с.
32. Кочан І. М. Українська термінологія 90-х років ХХ ст. Українська термінологія і сучасність. Київ, 1997. 17 с.
33. Крижанівська А. В., Симоненко Л. О., Панько Т. І. Склад і структура термінологічної лексики української мови / за ред. А. В. Крижанівська. Київ : Наукова думка., 1984. 196 с.
34. Куш Е. О. Англійські політичні неологізми як перекладацька проблема / за ред. Н. М. Корбозерова. Київ : Вид. центр КНЛУ, 2010. 220 с.
35. Лепеха Т. І. Про деякі проблеми сучасної української наукової термінології. Українська термінологія і сучасність: *збірник наукових праць*. 2001. 70 с.
36. Лисенко В. Ф. Тлумачний англо-український словник економічних термінів з елементами теорії та проблематики. Дидактичний довідник / за ред.

Р. Яковенко. Кіровоград : 2-ге випр, 2015. 130 с.

- 37.Ліпінська А. В. Науково-технічна термінологія : навч. посіб. для дистанц. навчання / за ред. М. І. Жалдака. Київ, 2007. 219 с.
38. Лотка О. М. *Англомовна термінологія фінансово-економічних взаємин* : автореферат дисертації на здобуття ступеню канд. філол. наук. Київ, 2000.20 с.
- 39.Лощенова І. Ф. Перекладацькі трансформації як ефективний засіб досягнення адекватності перекладу: *наукові записки. Серія « Філологія»*. 2014. С.102
- 40.Мамрак А. В. Вступ до теорії перекладу: навчальний посібник. Київ : Центр учб. літ., 2009. 304 с.
- 41.Марузо Ж. Словник лінгвістичних термінів. 1933. 109 с.
- 42.Муравйова О. М., Кравцова Т. А., Обозна О. В. Особливості перекладу фінансово-економічних термінів іншомовного походження. Економічна стратегія і перспективи розвитку сфери торгівлі та послуг. 2-ге вид. Київ, 2013. 246 с.
- 43.Панько Т. І. Від терміна до системи: становлення марксистсько-ленінської політекономічної термінології у східнослов'янських мовах. Львів : Вища школа, 1979. 148 с.
- 44.Петрина О. С. *Формування та функціонування англомовних та українських терміносистем банківської сфери* : дис. канд. філол. наук. Львів, 2016. 202 с.
- 45.Рабійчук Л. Особливості перекладу англійських неологізмів на українську мову. *Наукові записки : збірник наукових праць*. Вінниця, 2014.С. 278
- 46.Русанівський В. М. Життя слова. Київ : Вища школа при КДУ, 2012. 191 с.
- 47.Секрет І. В., Чолинець І. І. Міжмовна омонімія економічної термінології в англійській та українській мовах. Запоріжжя : Нова філологія, 2013. 199 с.
- 48.Селіванова О. О. Сучасна лінгвістика : термінологічна енциклопедія. Полтава: Довкілля-К, 2006. 716 с.
- 49.Симоненко Л. О. Термін у загальномовних словниках /українська і слов'янська тлумачна та перекладна лексикографія. Київ : КММ, 2013. 220-221 с.

- 50.Симоненко Л. О. Українська наукова термінологія: стан та перспективи розвитку. Українська термінологія і сучасність: збірник наукових праць. Київ : КНЕУ, 2001. 3 с.
- 51.Симоненко Л. О. Українська термінографія: стан і перспективи .Мовознавство. 4-те вид. 2014. 28 с.
- 52.Скороходько Е. Ф. Сучасна англійська термінологія. Київ : Укр. ін-т лінгвістики і менеджменту, 2002. 76 с.
- 53.Сніговська О. В. Особливості перекладу англійських і новогрецьких економічних багатокомпонентних термінів. 61-ше вид. Одеса, 2015. 329 с.
- 54.Сучасна українська літературна мова. Лексика і фразеологія /за ред. І. Білодід. Київ : Наукова думка, 1973. 145-148 с.
- 55.Фогель Г. Б. Структурні аспекти термінологічної лексики. Нова філологія. 6-те вид. 2007. 267 с.
- 56.Хацер Г. Парадигматичні та синтагматичні особливості англомовної банківської термінології. *Наукові записки. Серія «Філологічні науки»*. 95-те вид. Запоріжжя, 2012. 55 с.
- 57.Хома Н. М. Новітня політична лексика (неологія, okazіоналізми та інші новотвори. Львів : Новий світ, 2015. 492 с.
- 58.Чорновол Г. В. *Новітня економічна термінологія та її стилістичне вживання у сучасній українській мові* (на матеріалі періодичних видань) : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. філол. наук. Київ, 2004. 78 с.
- 59.*Abbreviations dictionary*. URL: <http://www.acronymfinder.com> (date of access: 01.11.2024).
- 60.Wills W. Fachsprache und Übersetzen .Terminologie als angewandte Sprachwissenschaft. München. – New York. – London. – Paris,, 1979. 18

Додаток А

№	Мовна одиниця	Переклад	Трансформація
1	accounting system	система бухгалтерського обліку	перестановка
2	additional revenue	додатковий прибуток	калькування
3	administrative red tape	адміністративне регулювання	опущення
4	appreciation of currency	підвищення валютного курсу, ревальвація валюти	опис
5	assess	визначати суму податку	опис
6	asset structure	структура активів	перестановка
7	aspects	перспективи	еквівалент
8	average incomes	середній прибуток	калькування
9	bankruptcy	банкрутство	транслітерування
10	bear the cost	витрачати	опущення
11	book cost	балансова вартість	заміна
12	book-keeper	бухгалтер	еквівалент
13	borrowing needs	потреби в запозиченні	додавання
14	branch	відділення	еквівалент
15	cashcards	банківська картка для отримання готівки із банкомату	опис
16	calculation	розрахунок	еквівалент
17	cash flow	рух готівки	перестановка
18	certificate of deposit	депозитний сертифікат	перестановка
19	cheap	дешевий	еквівалент
20	coincident wants	потреби, що збігаються	опис
21	coin	монета	еквівалент
22	competition	конкуренція	еквівалент
23	consumer	споживач	еквівалент
24	corruption	корупція	транслітерування
25	cost of sales	витрати обігу	перестановка
26	cost of liquidation	вартість ліквідаційна	заміна
27	country manager	регіональний менеджер	калькування
28	credit limit	кредитний ліміт	калькування
29	customercentric	орієнтація на споживача	перестановка

	approach		
30	debenture	облігація	еквівалент
31	demand	попит	еквівалент
32	deposit	внесок	еквівалент
33	depository	особа, якій довірено грошові вклади	опис
34	dividend	дивіденд	транслітерація
35	domestic currency	національна валюта	калькування
36	duration	термін дії(угоди, ліцензії), тривалість	еквівалент
37	earnings	заробіток	еквівалент
38	ECU	європейська валютна одиниця	транслітерація
39	entrepreneur	підприємець	еквівалент
40	exchange rate	валютний курс	еквівалент
41	final processing	виробництво готової продукції	додавання
42	fiscal year	фінансовий рік	калькування
43	fixed incomes	фіксовані прибутки	калькування
44	foreign currency	іноземна валюта	калькування
45	FOX	форвардний контракт з опціоном анулювання	транслітерація
46	government control	державний контроль	калькування
47	gross revenue	валовий дохід	калькування
48	hire purchase	споживчий кредит	генералізація
49	IMF	міжнародний валютний фонд	транслітерація
50	income tax	прибутковий податок	калькування
51	individual exports	експорт окремих товарів	додавання
52	inflation	інфляція	транслітерація
53	internally held public debt	внутрішній борг	опущення
54	investment	капіталовкладення	еквівалент
55	landholder	орендатор земельної ділянки	опис
56	legal effect of an agreement	юридична сила угоди	калькування
57	monitor operations	здійснювати контроль за операціями	заміна

58	MYRA	довготермінова програма перегляду зовнішнього боргу	транслітерація
59	outsourcing	аутсорсинг	транскрипція
60	overdraft	овердрафт	транслітерація
61	possession	власність	еквівалент
62	profit	прибуток	еквівалент
63	product lines	виробництво	опущення
64	quality	якість	еквівалент
65	quota	квота	транскрипція
66	rate	курс	еквівалент
67	restriction	обмеження	еквівалент
68	revenue	джерело прибутку	еквівалент
69	schedule	графік	еквівалент
70	solvency	платоспроможність	еквівалент
71	stable prices	стабільні ціни	калькування
72	state ownership	державна власність	калькування
73	subsidiary factory	дочірнє підприємство	калькування
74	subsistence level	прожитковий рівень	калькування
75	suffer losses	зазнати збитків	калькування
76	taxable profit	прибуток, що підлягає оподаткуванню	опис
77	to levy	оподаткувати	еквівалент
78	to restrict	обмежувати	еквівалент
79	total expenditure	загальний обсяг витрат	додавання
80	valid	дійсний	еквівалент
81	value added tax	податок на додану вартість	перестановка
82	value of currency	вартість валюти	калькування

Додаток Б

№	Мовна одиниця	Переклад	Трансформація
1	abstract	виписка	еквівалент
2	account manager	Менеджер по роботі з клієнтами	опис
3	Anti-Money Laundering and Know Your Customer Policy (“AML/KYC Policy”)	політика проти відмивання незаконним шляхом коштів та політика "Знай свого клієнта"	опис
4	APY (Annual Percentage Yield)	річний процентний дохід	калькування
5	audit	аудит	транслітерація
6	bank	банк	транслітерація
7	banker	банкір	транслітерація
8	banking facilities	банківські операції	еквівалент
9	bond issue	випуск облігацій	перестановка
10	bond	облігація	еквівалент
11	borrower	позичальник	еквівалент
12	capital	капітал	транслітерація
13	cash flow	рух готівки	перестановка
14	cardholder	власник карти	еквівалент
15	chargeback	повернення платежу (з претензією)	еквівалент
16	confirmation	підтвердження того, що транзакція оброблена мережею, і навряд чи вона буде скасована	опис
17	deposit	депозит	транслітерація
18	developer	розробник	еквівалент
19	digital identity	визначення ідентичності людини за допомогою цифрових технологій	опис
20	dividends	дивіденди	транслітерація
21	emission Rate	швидкість випуску нових монет	опис
22	future	фінансовий контракт, який зобов'язує покупця придбати цінний папір або продавця продати його	опис
23	gear	позначка у вигляді шестерні	опис
24	illegal activity	незаконна діяльність	калькування
25	inflation	інфляція	транслітерація
26	issuing bank	назва банку, який випустив	опис

		карту	
27	key	ключ	еквівалент
28	liquidity	ліквідність	еквівалент
29	loan	позика	еквівалент
30	make a statement of the account	зробити виписку акаунта	калькування
31	MemPool	сховище, де зберігаються транзакції, які ще не оброблялись	опис
32	online bank transfer	переказ через онлайн - банк	перестановка
33	password	пароль	еквівалент
34	QR-код	код швидкої відповіді	опис
35	realized loss	фактичні втрати	калькування
36	reconcile	врегулювати	еквівалент
37	refund address	адреса повернення коштів	додавання
38	Refund and Return policy	політика відшкодування та повернення коштів	перестановка
39	regulatory requirements	нормативні вимоги	калькування
40	remittance	грошовий переказ	еквівалент
41	risk assessment	оцінка ризику	перестановка
42	salary	заробітна плата	додавання
43	sale	продаж	еквівалент
44	saver	власник заощаджень	додавання
45	saving account	ощадний рахунок	еквівалент
46	secured loan	позика під заставу	перестановка
47	service	послуга	еквівалент
48	status	статус	транслітерація
49	signature	підпис	еквівалент
50	Terms of Use	умови користування	перестановка
51	transaction fee	комісія за транзакцію	перестановка
52	transaction ID	рядок букв і цифр, що робить транзакцію унікальною	опис
53	transaction	транзакція	транслітерація
54	unconfirmed transaction	не підтверджена транзакція	калькування
55	userID	ідентифікатор користувача	еквівалент
56	verification	верифікація	еквівалент
57	violate	порушувати	еквівалент
58	wallet	гаманець	еквівалент
59	white paper	офіційний документ	конкретизація
60	wire transfer	банківський переказ	заміна
61	withdrawal	виведення коштів	додавання

62	2 Factor Authentication (2FA)	двухфакторна аутентифікація	калькування
63	3-D Secure	система електронних платежів реалізована на найсучаснішому стандарті безпеки - 3D Secure, який забезпечує максимальну безпеку платежів в Інтернеті	опис

Додаток В

№	Мовна одиниця	Переклад	Трансформація
1	B2B e-commerce	електронна торгівельна операція між комерційними підприємствами	опис
2	balloon	кредит, який підлягає поверненню повної суми, а не його частинами	опис
3	banker-speak	мова банкірів	перестановка
4	bright sizing	корпоративне скорочення, яке пов'язане зі звільненням молодих інтелектуальних, висококваліфікованих спеціалістів	опис
5	business	бізнес	транслітерація
6	calendarize	складати календарний графік заходів	опис
7	cashback	кешбек/відстрочена знижка	транскрипція/еквівалент
8	closing bank	банк, що завершує операцію, в якій приймало участь декілька банків	опис
9	codify	систематизувати інформацію	опис
10	conman	конмен/шахрай, котрий не викликає довіри	транслітерація з елементом опису
11	credit crunch	кредитна криза	конкретизація
12	cybercrime	інтернет-злочин	опис
13	dealer	дилер/ торговець	транслітерація/еквівалент
14	dear-money policy	обмеження кредиту за допомогою підвищення процентних ставок	опис
15	decrutment	звільнення	еквівалент
16	de-risk	зменшувати ризик	опис
17	discount	знижка	еквівалент
18	entrepreneur	підприємець, який має власну комп'ютерну компанію і є при цьому інженером-програмістом високої кваліфікації	опис
19	export	експорт/ вивіз	транслітерація/еквівалент
20	Forex	резерви в іноземній валюті	опис
21	haemorrhage and bloodletting	надмірні звільнення робітників і службовців	опис

22	interbank market	міжбанківський ринок	калькування
23	interface	інтерфейс	транскрипція
24	enronize	маскувати фінансові проблеми спритним шахрайством і неприкритою брехнею	опис
25	limit	ліміт/обмеження	транслітерація/еквівалент
26	marketing	маркетинг	транслітерація
27	mortgage backed liability	обов'язки, забезпеченні заставою нерухомості	опис
28	office	офіс	транскрипція
29	outsourcing	аутсорсинг/використання зовнішньої організації (постачальника) для обробки фінансових даних при здійсненні комерційних операцій	транскрипція з елементом опису
30	outtrade	ауттрейд (невдала через нерозуміння сторін торгова угода)	транскрипція з елементом опису
31	peer-to-peer business	рівноправний бізнес	калькування
32	penny stock	акції, цінні папери, які мають цінність менше одного долара	опис
33	privatization	приватизація/процес передачі державної власності в приватні руки	транслітерація з елементом опису
34	PR manager	піар-менеджер/фахівець зі зв'язків з громадськістю	транскрипція з елементом опису
35	realtor	ріелтор/агент з нерухомості	транскрипція з елементом опису
36	reengineering	скорочення працівників	опис
37	report	звіт	еквівалент
38	reskilling	перепідготовка	еквівалент
39	roll over	відновлення терміну кредиту	опис
40	sheet	бухгалтерський баланс	опис
41	social audit	громадський аудит	калькування
42	sponsor	спонсор	транслітерація
43	start-up	нещодавно створена інноваційна організація, часто інтернет-компанія, проект	опис

44	sub-prime lender	особа або організація, що дають кредити людям, які вважаються некредитоспроможними	опис
45	sub-prime lending	надання ризикованих позик, кредитів	опис
46	sustainable economy	стала економіка	калькування
47	termination income benefit	грошова допомога, яка виплачується при закінченні дії договору	опис
48	transfer	здійснювати банківський переказ	опис
49	VAT	податок на додану вартість	опис
50	virtual cash	електронна готівка	калькування
51	withholding tax	форма сплати податків	опис